

Kooste YEE -hankkeen työpajojen (29.4.2021) tuloksista

29.4.2021 Yhdessä aikuisuuteen – Elämässä Eteenpäin (YEE) -hanke järjesti aloituswebinaarin lisäksi neljä työpajaa. Työpajojen aiheina oli:

1. Lastensuojelun jälkihuolto
2. Ilman huoltajaa maahan alaikäisenä tulleet 18–25-vuotiaat
3. Nuorten osallisuus omiin palveluihin ja palveluiden kehittämiseen
4. Yhdenvertaisuus palveluissa

Lastensuojelun jälkihuolto -työpaja

Työpajaan osallistuneet toivoivat:

- yhteisymmärrystä palvelujen kuluihin kuntien välillä
- mahdollisimman laajaa kenttää toteuttaa jälkihuoltoa
- verkostoitumista kuntien työntekijöiden välille ja tiedonkulun paranemista
- aktiivista työskentelyä jälkihuollon, yritysten ja oppilaitosten välille
- että Kelassa tunnistettaisiin jälkihuollon nuoret kohderyhmänä ja nuoria osattaisiin neuvoa sekä ohjeistaa heidän asiassaan
- että netistä löytyisi kattavasti tietoa jälkihuollosta
- että nuoria kuultaisiin paremmin

Työpajassa toivottiin myös uudistuksia:

- päihde- ja mielenterveyspalveluiden lisääminen ja pääsy palveluihin matalalla kynnyksellä
- sosiaali- ja terveyspalveluiden välisen yhteistyön kehittäminen ja nuoren kokonaistilannetta tarkasteleva lähestymistapa työskentelyssä
- nuorten kuuleminen ja osallisuus palveluiden kehittämisessä
- uusien kohtaamispaikkojen luominen nuorille
- järjestöt mukaan tukemaan nuoria arjen hallinnassa ja tuomaan apua kodin rakentamiseen
- työn päällekkäisyyden vähentäminen ja työskentelyn pitkäjänteisyyden huomioiminen
- ohituskaistojen luominen vaikeassa tilanteessa oleville nuorille kiireellisiin palveluihin

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Ilman huoltajaa maahan alaikäisenä tulleet 18-25-vuotiaat -työpaja

Työpajaan osallistuneet kertoivat nuorten kohtaamista haasteista:

- talouden hallinta
- perheenyhdistämiseen liittyvät haasteet
- korona-ajan vaikutukset elämään
- yksinäisyys ja suomalaisten kontaktien puuttuminen
- opintolainan nostamiseen veloitetaan
- (mielenterveys)palveluihin vaikea päästä
- passin tai kansalaisuuden hakemiseen liittyvät haasteet
- vaikeudet työsaannissa
- tukitoimien tarjoaminen ei velvoittavaa (nuorella ei subjektiivista oikeutta tukeen)

Palveluita ja tukea tai toimintaa, jota ei ole tällä hetkellä nuorille tarjolla:

Matalan kynnyksen tuki

- oikea-aikaista ja tarvittaessa saatavilla olevaa tukimahdollisuutta
- yleistä keskustelumahdollisuutta - myös vertaisten kanssa
- Ohjaus kolmannen sektorin toimijoille; apu sosiaaliohjaajan/ neuvojan kautta
- Tukea ja apua työhakemusten, cv:n, opintojen tekemiseen sekä asioimiseen eri tahojen kanssa (asunnon etsiminen, muuttoilmoitus, vuokra- , sähkö- & työsopimuksen tekemiseen).
- ilta-aikaista palvelua
- Matalankynnyksen palveluita, joissa mahdollisuus psykososiaaliseen tukeen, ohjaukseen ja neuvontaan ilman ajanvarausta.

Terveys

- Psykologin palvelut
- Nopeampi pääsy psyk. palveluihin
- Oppimisvaikeuksien ja nepsyasioiden tutkimiseen työkaluja psykologeille ynnä muille. Nuorien motivoiminen tämän tyyppisiin tutkimuksiin on myös haastavaa, jää siis puuttumaan diagnooseja, joihin selvästi olisi tarvetta.

Ryhmämuotoista tukea ja toimintaa/ Kansalaistoimintaa

- Infotilaisuudet ryhmille
- vertaistoimintaa

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖ

Diakonissa-
laitos

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

- Aktiivisempaa roolia eri harrastustoimijoilta, joukkueilta tms maahanmuuttajanuorten mukaan saamiseksi toimintaan. Vaatii paljon työtä, että nuoret saadaan mukaan harrastusporukoihin.
- Enemmän kolmannen sektorin toimintaa
- ystävä- tai kummiperheitä
- Turvallinen paikka missä käydä viikonloppuna ym jossa voi puhua suomea ja harrastaa yhdessä tukihenkilöiden kanssa
- suomalaisten nuorten kanssa yhteistä ryhmätoimintaa
- Harrastukset ja vapaa-aika: Jokaiselle pitäisi löytyä se oma, mielekäs tekeminen. Esimerkiksi monet haluaisivat pelata jalkapalloa, mutta jalkapalloharrastus maksaa ihan mielettömästi, kaikilla suomalaisillakaan ei ole varaa. Onko vaihtoehtoja seurassa pelaamiseen?

Työllistyminen

- Ammattiin valmistuneilla on ollut todella vaikeaa saada töitä.

Muuta

- Siirto saattaen pakolaispalveluista maahanmuuttajapalveluihin
- Siirto saattaen lakisääteisen kotouttamispalvelun piiristä.
- Oikeus normaaleihin sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin pitäisi säilyä kansalaisuuden saamisen jälkeen.
- Virallisen *edustajan rooli* pitäisi tunnistaa systeemissä. Kun nuori täyttänyt 18, tilanne muuttuu, kun edustajaa ei enää ole. Saattaen vaihto tässäkin? Edustaja on ollut monelle todella tärkeä ihminen ja voi olla traumatisoivaa, kun hän katoaa elämästä. Onko nuorille selitetty tilanne ja edustajan rooli riittävän hyvin?
- Moni sanoo, että on ainoita maahanmuuttajia luokallaan. Joutuu tekemään ryhmätyöt yksin, kun toiset opiskelijat eivät ota ryhmiin.

Haaveita ilman huoltajaa maahan tulleiden nuorten tilanteeseen ja kotoutumisen tukitoimiin liittyen:

Opiskelu ja työllistyminen

- Työelämä myös mukaan ottamaan vastuuta nuorista ammattiin valmistuvista
- Nuoret työllistyisivät paremmin haluamilleen aloille.
- Elinkeinoelämään todellista osaamista, rohkeutta, ymmärrystä - työ harjoittelu jne sujuvasti.

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖ

Diakonissa-
laitos

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

- Nuoret saisivat enemmän tukea työllistymiseen, työelämä ottaisi vastuuta siitä, että ammattiin valmistuneet pääsevät töihin. Räättälöityjä mahdollisuuksia työllistyä.
- Hyvät, tarkoituksenmukaiset, riittävän pitkät ja motivoivat koulupolut kaikille
- Opettajien ennakkoluuloisuus pois
- kielitietoista opetusta ja oppimateriaaleja
- läksyhelppi joka oppilaitoksessa
- Läksyapu ja suomen kielen petraus oman alan sanastoon liittyen: Myös ammattisanaston kääntämistä omalle kielelle
- Riittävästi kielenopetusta
- Integrointi heti suomalaisten kanssa samoihin opiskeluryhmiin (taito ja taideaineet)

Yhteisöllisyys, suhteet ja harrastukset

- Kukaan ei jää yksin, jokaisella on ainakin joku yhteisö, johon kokee kuuluvansa
- vapaa-ajan toimintaa, nuoret mukaan kehittämään sitä entistä enemmän
- myös kesäaikaan jotain missä voi ylläpitää osaamista ja kielitaitoa, jos ei ole esim kesätöitä, yksi viikon leiri ei ole riittävästi
- mahdollisuuksia kulttuuritoimintaan
- harrastustoiminnan tarjoajilla olisi aktiivisempi ote nuorten tavoittamiseen ja mukaan ottamiseen, kiinnittymiseen
- Käsitteen yhdistys avaaminen ja harrastuksiin tuottavaksi osapuoleksi kykyjen mukaan
- suomalaisia kontakteja, tukiperheitä ja -henkilöitä / ystäviä kaikille halukkaille
- Tukiasumisyksiköitä, joissa tiiviimpää tukea ja yhteisöllisyyttä sitä tarvitseville
- Tutustuminen suomalaisiin vertaisiin olisi helpompaa, nuoret saisivat suomalaisia ystäviä.
- Perheryhmäkodeille olisi enemmän tukea tehtäväänsä, myös vapaaehtoisten olisi helpompaa päästä mukaan tukemaan perheryhmäkodin toimintaa ja nuoria.
- Perheen saa helpommin luokseen Suomeen jos Toimeentuloedellytykset poistetaan
- Nuori ja hänen perheensä huomioidaan sujuvasti palveluissa ja saa tukea yhteiseloön, myös vertaistuen muodossa.
- Yhteisön tuki harrastuksista tai muun mielekkään toiminnan kautta

Palvelut

- Mahdollisuus saada matalalla kynnyksellä apua ja tukea silloin, kun sitä tarvitsee
- Kohdataan jokainen nuori yksilönä

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖ

Diakonissa-
laitos

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

- Kaikki nuoret ovat yhdenvertaisia, on sitten kyse koulusta, työstä, perhe-elämästä, asunnon löytämisestä, osallisuudesta
- Yhdenvertaiset palvelut → jokaiselle sopiva palvelu yksilöllisen tarpeen mukaan
- Oikea-aikaista tukea ja apua
- Riittävä tuki myös virka-ajan ulkopuolella
- Nuorten asiat kokonaisuuksina: ei "ei kuulu meille" vaan mietitään, minne kuuluu...
- Moniammatillinen yhteistyö, ihmiset tukena, ei organisaatiot
- lisää yhteistyötä eri toimijoiden kesken
- nuorten ääni kuuluviin: kuunnellaan, kysytään, annetaan mahdollisuuksia
- jos vaikka ensin ne terveyspalvelut kaikille ja nopeasti...
- Mielenterveyspalvelut ja keskusteluapu kaikille helposti saataville
- Vuosikautisen trauman purku ja hätäaivojen ohjelmointi tasapainoista aikuisuutta varten
- Apua pelaamisen ongelmiin
- Selkosuomi pakolliseksi viranomaisille ja asiakaspalvelijoille
- Tulkki anonyymille asiakkaalle tarjolla aina kun asia on yhtään vaativa
- Kuraattori, tukihenkilö, maahanmuuttajien palvelut jne yhteistyö

Nuorten osallisuus omiin palveluihin ja palveluiden kehittämiseen - työpaja

Tasavertaisuus jälkihuollossa:

- itsenäistymisvarojen kertymisessä on eroja
- jälkihuoltoon perehtyneitä työntekijää/riittävää resurssia ei aina saatavilla
- työntekijäkään ei välttämättä kartalla, mitä jälkihuoltoon kuuluu -> asiakkaat eivät saa tietoa
- Vaikka on laki, se jättää paljon tulkintaa kunnille, on hankalaa saada käytäntöjä yhtenäiseksi.

Yhteisöllisyys jälkihuollossa:

Haasteet

- kuulluksi tuleminen
- luottamuksen luominen

Yhteisöllisyyden edistäminen

- On luotava luottamuksellisia suhteita nuoriin

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖ

Diakonissa-
laitos

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

- Täytyy vahvistaa nuoren hyvää kokemusta ja näkemystä itsestään
- Nuoriin uskomisen on tärkeää ja nuorten on saatava oma ääni kuuluville
- Luottamus ja kiinnittyminen.
- Jokaisella on hyvä olla ja luottamus itseensä, ja arvostuksen kokeminen.

Luottamus:

Haasteet

- pettymykset, kokemukset, että on tullut hylätyksi, ei ole kuultu,
- työntekijöiden vaihtuminen
- Luottamus vaatii rakentamista ja ajanantamista, jos meillä olisi enemmän antaa aikaa, olisi tullut vähemmän umpikujia ja solmuja, luottamus rakentuu hitaasti
- Näköalattomuus ja toivottomuus maailmantilanteeseen liittyen, vaikuttaa luottamukseen.
- Luottamusta haastaa, jos kokee ettei tule kuulluksi tai nähdyksi, aiemmat huonot kokemukset

Luottamuksen edistäminen

- Ajan antaminen
- Erilaisuuden ja tarpeiden huomioiminen, suvaitseminen, hyväksyvä ilmapiiri.
- Konkreettista palvelujärjestelmän kehittämistä, hyviä käytäntöjä, nuoret uskaltaisivat tulla kuulluksi, paremmat mahdollisuudet ja saavutettavuus palveluiden kehittämiseen ja osallistumiseen

Kehitysidea:

Entisten jälkihuoltonuorten ja yksin maahan tulleiden kokemusta voisi hyödyntää kehittäjäryhmissä, alumnit, hyödynnetään tarpeista lähtevää kehittämistyötä, tapaamisia, johon on tervetulleita nykyiset ja edelliset kohderyhmiin kuuluvat, voisi käydä keskustelua, avun saamista väkivaltaa kokeneille, kaikki aiheesta kiinnostuneet tervetulleita mukaan, läheiset, ammattilaiset, kohderyhmät mukaan matalalla kynnyksellä

Yhdenvertaisuus palveluissa -työpaja

Yhdenvertaisuuden haasteita:

- palveluissa ei aina ole tiedossa onko nuori jälkihuollon piirissä, ainoastaan jos itse kertoo asiasta.

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖ

Diakonissa-
laitos

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

- joskus nuoret eivät halua ottaa tukea vastaan. Silloin pitää jaksaa olla yhteydessä nuoreen, se hetki voi tulla, kun nuori haluaakin ottaa tuen vastaan.
- ilman huoltajaa tulleiden nuorten kohdalla ikärajan nousu on aiheuttanut sen, että asiakkuuteen otetaan eri kriteereillä. Nämä kriteerit voivat vaihdella eri kunnissa.
- pärjäävimmat nuoret jäävät helposti palveluiden ulkopuolelle.
- Yhdenvertaisuus opintolainan suhteen ei toteudu:
 - lastensuojelun jälkihuollon asiakkaiden eikä ilman huoltajaa maahan tulleiden tukipalveluissa olevien nuorten tarvitse nostaa opintolainaa.
 - Jos ilman huoltajaa maahan tulleen asiakkuus päättyy ennen 25 ikävuotta, joutuu hän ottamaan opintolainaa.
- yhdenvertaisuus kielen näkökulmasta ei aina toteudu. Kielimuuri voi estää avun saannin, opinnot ja työllistymisen.
- yhteiset linjaukset palveluista ja tuista puuttuu
- asiakkailta erilaisia tuentarpeita

Yhdenvertaisuuden toteutumisen hyviä käytäntöjä:

- Työntekijäorientaatiolla on vaikutusta nuoren kanssa työskentelyyn.
- Yksilölliset tarpeet vaativat yksilöllisiä ratkaisuja.
- Kokeileminen on tärkeää.
- Vertaisuus, vaikuttaminen ja toimijuus
- Tulkkipalveluiden hyödyntäminen
- Tarjotaan joustavasti tukea

Haaveita yhdenvertaisuuteen liittyen:

- lastensuojelun jälkihuoltoon ja kotoutumislain tukitoimiin kansalliset laatukriteerit
- jälkihuollon toimintaohje
- digitaalisia menetelmiä hyödynnetään palveluissa
- Palvelut on saatavissa samasta paikasta
- Nuorilla on parempi palveluidenlukutaito

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖ

Diakonissa-
laitos

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto